

Kiadja: A FÖLDMIVELÉSÜGYI M. KIR. MINISZTERIUM
AZ „ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET“ HIVATALOS KÖZLÖNYE

MEGJELENIK minden hó 1-én és 15-én.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.
Nemtagoknak előfizetési díj: Egész évre 6 K, fél évre 3 K

Szerkeszti: RÉPÁSSY MIKLÓS.
Szerkesztőség: Budapest, V., Újnyók-utca 19. szám., IV. emelet.
A lapra vonatkozó mindennemű közlemények a szerkesztőséghez intézendők.
Hirdetéseket a lap számára a „Patria“ r.-t. Budapest, Üllői-út 25. vez. fel.

TARTALOM: A király Őfelségéhez intézett feliratok. — Hivatalos rész. — Halászati múzeum. Répássy Miklós. — A rákról. Simonffy Gyula. — A magyar halászat szakirodalmá. Vutskits György dr. — Jogeset. — Társulatok. Egyesületek. — Vegyesek. — Tárca: Gligor. Faltay László. — Szerkesztői üzenetek. — Hirdetések.

Az Országos Halászati Egyesület Ő Császári és Apostoli Királyi Felségét, IV. Károly királyt, trónralépte alkalmából táviratban hódolatteljesen üdvözölte, I. Ferencz József Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének elhunytá felett pedig a miniszterelnök útján külön feliratban fejezte ki részvétét. A két okmány szövege a következő volt:

I.

IV. Károly Ő Császári és Apostoli Királyi Felségéhez

Wien.

Az Országos Halászati Egyesület mai napon tartott üléséből alattvalói mély hódolattal üdvözli Császári és Apostoli Királyi Felségedet trónraléptekor. Az Isten áldása kísérje Felséged uralkodását, tegye azt hosszúvá a magyar nemzetet boldogítóvá. Harczban és békében mindig törhetetlen hűséggel állunk magas trónja mellett és hódoló szeretettel övezzük Felséged legmagasabb személyét.

Báró Tallián Béla
elnök.

II.

Legkegyelmesebb Úr!

A legmélyebb gyász érzésével járulunk Császári és Apostoli Királyi Felséged magas trónja elé, hogy hazánk milliói között az Országos Halászati Egyesület nevében is alattvalói hódolattal adjunk kifejezést mérhetetlen bánatunknak és igaz részvétünknek szeretelt nagy és jó királyunk, Felséged Dédnagybátyja, Első Ferencz József Ő Császári és Apostoli Királyi Felségének elhunytá felett, a ki a nemzet munkásai között irántunk s a magyar halászat ügye iránt is mindenkor meleg érdeklődést mutatott és a kinek bölcs uralkodása alatt a nemzeti erőforrásnak ez az ága is újraéledt.

Örök hálával és kegyelettel áldjuk emlékét e nagylelkű és jóságos uralkodónknak, a míg csak a magyar nemzet él e hazán.

Császári és Apostoli Királyi Felséged iránti rendíthetetlen hűséggel és alattvalói mély hódolattal

az Országos Halászati Egyesület nevében

Budapest, 1916. december hó 15-én.

Báró Tallián Béla
elnök.

Répássy Miklós s. k.
titkár.

HIVATALOS RÉSZ.

M. kir. földművelésügyi miniszter. 51.898/1916. — II./B. 2. szám. Valamennyi halászlati társulatnak.

A halászlatról szóló 1888:XIX. t.-cz. a halászlatsnak, mint termelésnek művelése és fejlesztése érdekében nélkülözhetetlen munkásság szervezését és foganatosítását, a halászlati jogtulajdonosokból alakított halászlati társulatokra bízta.

Ezen társulatok révén eddig is már sikerült az egyes kisebb jogosultságokat halgazdaságilag célszerűen kezelhető halászlaterületekké tömöríteni, mert jelenleg az összes jelentősebb halasvizetek társulati kezelés alatt állanak.

A természetes vizeink halászlataban rejlő jelentékeny köztulajdon fenntartása és gyarapítása tehát legelső sorban ezen törvényes szervezetek céltudatos munkájától függ, miután velük szemben a hatóságnak csupán az a feladata, hogy a társulatok működését figyelemmel kíséresse, irányítsa és a haladásukat gátló akadályok elhárítását törvényes úton előmozdítsa.

Az említett célok megvalósítása követeli, hogy a társulatok tevékenysége, elért eredményeik, valamint az ezeket netán hátráltató körülmények a társulatok igazgatásában legalább egyszer évenként összefoglaltassanak és állandóan nyilvántartva legyenek. Erre szolgál a társulatok évi jelentése, mely az alapszabályok értelmében a közgyűlés elé terjesztendő és ezáltal tárgyalandó.

Ismételve tapasztaltam azonban, hogy a halászlati társulatok ezen jelentés megszerkesztésére nem fordítanak kellő gondot. Egyesek egyáltalán nem készítenek ilyent, mások ismét általános, semmitmondó kijelentéseknek a jegyzőkönyvre való adásával vélnék kötelességüknek eleget tehetni és csak kivételesen kerül elő olyan jelentés, mely céljának megfelelően a társulati tevékenység összes közérdekű vonatkozásait alaposan feltárja.

Mivel részemre a társulatok jelentései szolgáltatják azokat az adatokat, a melyek alapján a halászlatról kifogástalan képet terjesztheték a törvényhozás elé; de azért

is, mert ellenőrzési jogom gyakorolhatása érdekében ismernem kell a társulatok tevékenységét, nyomatékosan figyelmeztetem a társulatokat, hogy évi jelentéseiktől el nem tekinthetnek, hanem azoknak az alább megjelölt alakban kellő alaposággal és gondnal végzett megszerkesztését kívánom és ragaszkodom ahhoz is, hogy azt a közgyűlés által tárgyalassák, ugyanazon évi zárószámadásokkal és a következő évre vonatkozó kellően megokolt költségvetéssel együtt a közgyűlési jegyzőkönyv kapcsán a szokásos hivatalos úton haladéktalanul előm terjeszszék.

Az évi jelentés használhatóságát és egyöntetűségét biztosítandó, elrendelem, hogy az a jövőben a mellékelve csatolt úrlapon, az ott foglalt kérdésekre adandó válasz alakjában készíthető és külön is figyelmeztetek minden egyes társulatot, hogy az általánoságokat kerülve, csak oly tényeket és adatokat közöljön, amelyek a társulatok viszonyaira mértékadóak.

Végül megjegyzem, hogy hasonló úrlapokat a jövőben a társulat szakközegemnél: az országos halászlati felügyelőségénél kaphat, megkeresésével tehát közvetlenül ehhez forduljon.

Budapest, 1916. december 1.

A miniszter helyett:

Báró Kazy
államtitkár.

* * *

51.898/1916. földművelésügyi miniszteri számhoz.

----- halászlati társulat évi jelentése
az 191... üzemi működéséről.

1. A társulat alakult:
  - a) minő vízterületre: -----; b) mikor: -----;
  - c) minő székhelylyel: -----.
2. Vízterületének kiterjedése: -----.
3. Tagjainak száma: -----.
4. A társulat vagyona:
  - a) ingatlanokban: -----; b) ingóságokban: -----;
  - c) készpénz és értékpapírban: -----.

Gligor.

— A „Halászlát” eredeti tárczája. —

Írta: faltai Faltay László.

Az apját Farkasnak hívták. Székely erdészlegény volt a határszéli koronaerdőkben. Ott főtt, a havasi falu végén álló erdészházikóban. Egy este hiába várták haza. Nem jött meg. Reggel aztán a csendőrök hozták kocsin, puhán ágyazva alája friss szénából, frissen lenyúzott óriási medvebőrrel; széles homlokú székely fejéből a szemekre lógott a véres agyvelő. Meghalt az erdőkerülő, megölte a hetedik medve, az „ursu drakului”, az ördög szülőlte, a mely eljött megbosszulni hat agyonlőtt társát, a hogy a faluban élők regélték sok estén keresztül. — Ferestye! és eltemették Farkast.

Az anyja oláh asszony volt. Floricza. Így lett ő Gligor.

A szolgabíró megvette az özvegytől a rettenes medve bozontos bőrét, a kis tízéves Gligornak adott egy pár viseltes csizmát. Aztán lassan elfelejtették a híres székely erdőkerülőt, míg egyszer csak új erdővéd került a faluba: Onucz. Az oláh, a kiről azt híresztelték a postamesterék, hogy onnan túlról való, nem is igazi erdélyi mőcz legény, hanem romániai, igazi rumuny.

Onucz csak vigyorgott a mende-mondákon; néha-néha egy-egy róka- vagy nyestbőrt adott le a szolgabíróknál és esténként bejárt Floriczához, az özvegyhez, tejes puliszkat vacsorázni.

A kis Gligor lassan felcseperedett; de a nyurga, vékony legényke, görbére hajlott lábaival egyszer csak kiszorult a kis egyszobás hajlékból és Onucz, az oláh, elfoglalta a helyét.

Gligor felmenekült a havasra a pásztorok közé és nem is jött le onnan többé soha a faluba, csak néhány ünnepre, a mikor olyan szépen beszélt bent a fatornyos templomban Agosteánu, a pápa.

Nem sokat hallottak felőle; hanem egyszer a csendőrök hozták le Gligort a havasról.

Vesszőkosarában tizenhárom vereshású pisztráng ficzkándozott, mikor elfogták. A csendőrőrmestertől kapott három pofont, két napig fát vágott a szolgabíróék udvarán, a halakat pedig a konyhába vitték, a rácsra, a parázs fölé.

Gligor megszóhajtozta a „finom halat”, megsüvegelte a domnu szolgabírót meg a csendőröket és attól kezdve nem volt nála nagyobb halzsivány a határszélen.

Akár a vidra! Mindenféle fortélylyal fogta a fürge halat, de őt többet nem tudták rajtaérni a tilos halá-

5. Költségvetésében előirányzott:

a) bevételekre: .....; b) kiadásokra: .....; c) tagjáruléokra (holdanként): .....; d) az előiránnyal szemben tényleg befolyt: ....., kiadatot: .....

6. Részesült-e államsegélyben? ha igen, mennyit és milyen célra kapta azt? .....

7. A halállomány szaporítását illetően

a) vannak-e természetes ivóhelyek? .....; b) kíméleti területek? .....; c) mesterséges ivadéknevelőtelepek? .....

(Hol vannak ezek, mily kiterjedésűek és berendezésűek s minő közvetlen eredménnyel szolgálták a társulat célját?)

8. Minők voltak a halak ívását befolyásoló természetes tényezők?

a) az időjárás, az árvízi viszonyok? .....; b) hogyan alakult a természetes halszaporodás? .....

9. Mit tett a társulat a mesterséges úton való halaszaporítás érdekében?

a) történt-e ikra- — ivadék- —, anyahal- vagy rákikobcsátás? .....; b) ha igen, miben állott az és mily költséggel járt a társulatra? .....

10. Látszik-e és mennyiben a mesterséges halasítás haszna? .....

11. Vannak-e a társulat kötelékébe tartozó vizek mentén anyag- (kubik-) gödrök? .....

a) ki létesítette azokat és minő hosszú vonalon? .....; b) az anyamederrel összekötve lettek-e ezek s az e végből létesített árkok fenntartásáról gondoskodva van-e? .....; c) nem akadályozza-e ezt az a körülmény is, hogy a halászatot a kubikgödrökben a tulajdonos bérbeadta? .....; d) a halivadék megmentése érdekében történt-e valami? ha igen, mennyit sikerült megmenteni és mennyi költséggel? .....; e) ha a halivadék elpusztult, fajtánként hozzávetőleg mire tehető az így megsemmisült anyag mennyisége? .....

12. Mit tett a társulat a halászatot űzők ellenőrzésére?

a) voltak-e külön őrrei, hány és mily időszakra? avagy a feljelentések jutalmazásával szolgáltatta ezt a célt? .....; b) mennyi költséget fordított ilyen célokra? .....

13. Orvhalászat előfordult-e? .....

a) ha igen, hány följelentést tett a társulat e miatt a hatóságnál? .....; b) mi volt az eredmény a megtorlás tekintetében? .....; c) a hatóság erélyét és támogatását illetően mit tapasztalt a társulat? .....; d) van-e ez irányban jogos panasz, avagy kívánsága és miben állanak ezek? .....

14. Voltak-e tapasztalhatók a halászatot befolyásoló különleges jelenségek? miben állanak azok és megszüntetésük, avagy ártalmaik enyhítése érdekében minő irányban lenne helye hatósági beavatkozásnak? .....

15. A társulati vízterület hasznosítását illetően;

a) mi módon van a halászati jog értékesítve és hány évre? .....; b) bérbeadás esetén hivatásos halászok, avagy sporthalászok-e a bérlők? .....; c) hány bérleti szakaszra van a vízterület felosztva? .....; d) mennyi a bérlők száma? .....; e) mennyi a befolyó jövedelem? .....

16. A halfogást

a) minő eszközökkel űzik leginkább? .....; b) mennyi a húzóhálók száma? .....; c) hány ember él ott a halászatból nyert keresete után? .....

17. Mennyire rúg hozzávetőleg a társulati területen fogott évi halzsákmány és ez miként oszlik meg halfajták szerint? .....

18. A zsákmányt

a) mely városok vagy községek piacain értékesítik? .....; b) a halászok maguk, avagy pedig kereskedők közvetítésével teszik ezt? .....; c) a halakat sikerül-e frissen értékesíteni, avagy konzervvé is feldolgozzák? .....; d) ha igen, milyenné és mennyit dolgoztak fel? .....

19. A társulat működésének vannak-e különleges akadályai s miben állanak azok? .....

20. Mire lenne szükség az eredmény fokozása érdekében? .....

Kelt a társulatlak 19... évi ..... hó ...-án tartott rendes évi közgyűlésén: .....

..... elnök. .... igazgató.

szaton. Úgy eltűnt az üldözők elől, mint a román vidéki erdőjárások hosszúsakállú, púposhátú törpe tündére.

Pedig de sokszor megkergették a vizek, halgazdaságok környékén.

Valami félvad örület vett rajta erőt; nem szükségből halászott, csak kedvtelésből; rakásra ölte a halat. Valahonnan dinamitot is szerzett; attól kezdve aztán kipusztulás fenyegette a környék minden halát.

Most már komolyan vették! A csendőrök is nem egyszer lőttek utána menekedés közben; de Gligor csak eltűnt előlük, mint a füst. Másnap aztán egész kosár halat küldött be a pópának ajándékba.

Most már csak dinamittal halászott!

Egy reggel aztán földagadt, megfeketülő lábbal vánszorgott be a faluba. Mikor az anyjának lopva halat vitt egy este, Onucz egy rozsdás szüget lőtt a bokájába. Az ablakból vette célba. Másnap végig híresztelte, hogy nem fog Gligor többet halat lopni. Csakugyan le kellett vágni bokájában a lábát.

Mikor Gligor először botorkált végig féllábal a falun, Onucz végigkísérte vad röhögéssel a hegyi ösvényig, onnan aztán egyedül vánszorgott tovább, de háromszor kiálltotta vissza Onucz felé „czine mintye”, megállj!

... Nehéz idők jöttek. A háború szele söpört végig a világon és a faluból meghalni vagy győzni indultak el a legények. Elmentek a csendőrök is, elment a szolgabíró is, pedig négy kis gyerek kísérte ki a völgybe a vasúthoz.

Csak Onucz maradt otthon; meg Gligor, a béna. Onucz tekintélye nagyra nőtt a faluban; mint itthon maradt puskás ember, ő volt a hatóság képviselője egész a városig; büszkén hordta a fejét, míg egyszerre csak eltűnt ő is a faluból.

Zavaros napok következtek aztán! A városból jöttek katonák, csendőrök, meg egy főbíró és elküldték a népet: asszonyt, öregot az ország belseje felé és a katonák aláaknálták, fölrobbantották az utakat.

Gligor riadtan menekült a tompa pukkanások elől, kúszva, bukdácsolva rohant erdei rejtekhelye felé. Műveletlen, félig elborult agyával nem bírta felfogni a rombolások indító okát... Valami zavaros ösztön mégis örömujjongásra készítette, a mint állat módjára törtetett a határ felé húzódo szakadékok, szirtek tömkelegében.

Haha! szabad robbantani!

Most ő is szabadon dobálhat dinamitot a vízbe! Hiszen jól látta, az az aranygalléros katona úr ott lent

Halásznati múzeum.

Irta: Répássy Miklós.

A modern értelemben vett múzeumok kulturális jelentőségére bizonyára felesleges dolog ma már bővebben kiterjeszkedni. A „múzsák templomai“-nak elnevezésére magától értetődőleg tart igényt ma már minden olyan gyűjteményt befogadó hajlék, a mely az emberi szellem bizonyos, habár teljesen gyakorlati irányú munkálkodásáról is nyújt képet. Ez az emberiség nagyon rég felismerte már azt a semmivel sem pótolható tanító erőt, a mit a közvetlen szemlélet nyújt. Az írás megelevenedik, az élő szó mindenki által hozzáférhető tartalmat kap, ha a tárgyat, melyet meg akar ismertetni, valósággal látjuk is.

Ezért igyekszik ma már minden haladásra törekvő munkakör a maga tevékenységét bemutató múzeum alapítására s ezért látjuk a legtöbb múzeumot — a közszempontjából való fontosságuk bizonyosságául — közintézményeink sorában. Hogy a halásznatnak is felette nagy szolgálatot tehet egy jól szervezett múzeum, az nem lehet kétséges, különösen nem nálunk, a hol — talán éppen amaz óriás változás következtében, a mely a halásznat jelenét a multjához képest jellemzi, a legtevésebb, szinte regényességszerű fogalmak uralkodnak e téren s így nagyon is ráfér közönségünkre a kézzelfogható tájékoztatás.

A halásznati múzeumok szükségessége azonban nemcsak nálunk nyilvánvaló; elismerik azt általában mindenhol a művelt külföldön is. Eltekintve a tengeri halásznattól, a mely köztudomásúlag az emberiség igen nagy részének adja a legfőbb táplálékát, az édesvízi halásznat is a vizek kihasználásával kapcsolatos fejlődésre igen képes termelési ág, a melynek termékei napról napra — a mint azt különösen a mostani háborús viszonyok igazolják — nagyobb súlylyal szerepelnek a közéletmezés állításánál, a melyet tehát fejleszteni, előbbrevinni mindenestre érdemes dolog.

A kisebb államok közül, a melyeknél épp úgy, mint nálunk is, legfőképp az édesvízi halásznat jön szóba, Svájcban foglalkoznak az utóbbi időben halásznati

múzeum felállításával. Nemrég közölte is egyik szaklapjuk (Schweizerische Fischerei-Zeitung. 1915. Nr. 12.) egy ilyen múzeum tervezetét. Ez a tervezet valósággal iskolapéldája lehet az ilyen intézmény számára való szervezésnek, azért mielőtt a magunk dolgáról tovább beszélünk, közöljük azt a következőkben:

I. A múzeum anyaga.

A) A halak állattani szervezete általában.

A látogató a halak testalkotását ismeri meg. Annak különböző voltát megfelelő készítmények (preparátumok) mutatják, feltüntetve azt is, hogy a testalkat miképp függ az életmódtól, tartózkodási helytől, táplálkozástól stb. Más készítmények a halak belső szerveit mutatják, a melyeknél az életteni (biológiai) viszonyok is részletesen kifejezésre jutnak. Így pl. a békés természetű és ragadozó halak testalkotása közötti különbségek: Képes táblák szolgálhatnak a készítmények magyarázatául, kiegészítésül. A halak táplálkozásáról, vérkeringéséről, lélekzéséről sorozatos készítmények és rajzok tájékoztathatnak.

B) A halak szaporodása.

Készítmények és rajzok mutatják a halak nemi szerveit. Az ikrából a kifejlett egyedig való fejlődést a különböző fajtáknál külön-külön sorozatos készítményekkel kell bemutatni. Az ivást magát képekben lehet ábrázolni, különösen figyelemmel a halaknak ebben az időszakban való feltűnő, élénk színeződésére.

C) A halak és a környezet.

1. Vízinvények.

A múzeum mutassa be a folyóvizek és tavak növényzetét. Különösen kiemelendő, mely növények bírnak fontossággal a búvóhelyek, az ívóhelyek, a táplálékforrások stb. szempontjából. Rajzok és mikrofotografiai a növényi planktont szemléltethetik.

2. A hasznos állatok.

Ezek három csoportba osztandók:

- a parti fauna,
- a fenékfauna,
- a plankton.

megveregette annak a sok katona fölött rendelkező tiszt úrnak a vállát, a ki ott elöl a folyóban álló hidat is fölrobbantotta a dinamittal, olyan sokat dobott a vízbe... és azt mondta, hogy: „Nagyon jól van!”

Aztán mennyi hal úszott ott a vizen és ki se szedték... Úgy csillogott az örült Gligor nagyszerűen látó két sasszeme.

Neki is van még dinamitja bőven; ő is fog most belőle a vízbe dobni... nem! egyszerre fogja mind beledobni ott a határ fölött, a hol a gázló mellett a nagy örvény! Onnét a szikla tetejéről, a hová csak Gligor, csak ő tudja az utat, oda, a hol annyi vöröshasú pisztráng van a kavargó mély vízben... Ott fog ő ma hajnalban halászní.

Nekiindult! Haját összekuszálta a szél, ócska rongyait még rongyosabbra tépte a túske, de a hajnal már ott érte a szikla tetején, a román határ fölött.

Előtte rohant a hegyi folyó, zúgó habját fölverve magasra, míg a gázló előtt elszélesedve, természetes halastavat alkotva, csendes zubogással ömlött le a mélységbe; szétporladva a hegyes sziklákon, az erdélyi völgyek felé.

Egyszerre csak idegen zaj üti meg Gligor fülét! A hajnali köd párázatában szürkés-zöld ruhás katonák

lopódnak előre a gázló felé, távolról meg puskaropogás, robbanás tompa dörrenése dübörgött elő... .

A betörő román csapatok előrsei vonultak fel!

Gligor előremersztette a szemeit, merően rátapadtak azok a csapat előtt haladó vadászruhás alakra. Eltorzult vonásain félelmetesen cikázott az elfojtott szenvedély kitörni készülő lángja. Megismerte az útmutatót: Onuczot!

Most értek a gázlóhoz. Összegyűlt a csapat, megvárta egymást, hogy átkeljen.

Éppen alatta állottak! Gligor arcza valami rettenetes vad, félelmes állati fintorban torzult el, aztán felemelte a nehéz dinamitsomagot és levágta a vízbe, a gázlóba lépett csapat fölé...

Irtózatos robbanás rázta meg a levegőt. Gligor alatt reszketett a szikla, összepörkölődött emberi vétagok repültek tűzoszlopban az égre és a vidék ezerszeres visszhangjában nem akart elmúlni a dübörgés... Az örvény roncsolt tetemeiket forgatott, hajtott lefelé...

A délfelé előre merészkedő oláh csapat előrsei egy örültet fogtak el...

Gligor térden felül botorkált a vízben és a robbanásban elpusztult pisztrángokat sorba rakosgatta a hullák hátán...

3. A halellenségek:

a) A magasabb rendű állatok közül: madarak, emlős-állatok természetes beállításban, a mint a valóságban is végzik rablómesterségüket

b) Az alsóbbrendű állatok közül különösen az élősdiek adnak bő anyagot a múzeum számára.

D) Halbetegségek.

A múzeumnak megfelelő készítményekben be kell mutatnia a halbetegségek külső képeit is, hogy az érdeklődőknek tanulságos útmutatásul szolgáljon ez irányban is.

E) Az ország halai.

Az országban előforduló minden hal gyűjteménye. A változatok külön kiemelendők. Egyes vizeket külön helyi gyűjtemények képviselhetnék.

F) A mesterséges haltenyésztés.

Az ország mesterséges haltenyésztésének jelenlegi állapotát feltüntető minták és képek. Egy kisebb halgazdaság berendezése a múzeummal kapcsolatban. Fényképfelvételek. Az eredményeket feltüntető statisztikai táblázatok.

G) A halfogás.

Az ország halászatának történeti képe. Régi halászati szerszámok. Ma használatban lévő eszközök; azok alkalmazását feltüntető fényképek, magyarázatok.

H) Könyvtár.

A halászat szakirodalmát foglalja magában:

1. Általános halbiológiai művek.
2. A halak meghatározására szolgáló szisztematikai munkák.
3. Folyóiratok.
4. Törvénykezés.

II. A múzeum berendezése.

A tárgyak felállítása egyszerű legyen, de azért ne sértse a látogatók szépérzékét se. A szekrények egyöntetűek legyenek, lehetőleg nagy üvegdalakkal, a mi az előkelőség benyomását biztosítja.

Igen fontosak a felírások. Meg kell hogy feleljenek szigorúan tudományos szempontoknak is, de érthetőeknek kell lenniök a laikus közönség számára is. A felírások aztán legyenek kimerítőek, hogy a látogatót a tárgyra vonatkozó minden lényeges dolog felől tájékoztassák.

III. A múzeum igazgatása.

A múzeum vezetéséhez, magától értetődőleg, szakember kell. Minden műkedvelősködést távol kell tartani. Csak a szakember képes a tárgyakat jól megválasztani, a felírásokat helyesen alkalmazni. —

A mint látható, ezek mind igen szép és hasznos irányelvek, a melyekből nagyon sokat lehet, de általános érvényüknél fogva kell is más viszonyú országok ilyenféle intézményeinél átvenni.

Áttérve a mi viszonyainkra, a háborús idők ugyan legkevésbé alkalmasak az efféle kulturális intézmények gondolatának a felvetésére, csakhogy szerencsére nálunk ezen már rég túl vagyunk.

Az alapjai a halászati múzeumunknak már rég le vannak rakva, kapcsolatban a „Mezőgazdasági Múzeum”-mal. Szinte azt mondhatjuk, hogy nagyon is korán rakták le ezeket az alapokat s talán azért nem képes ezen intézményünk az ország fejlődő halászatával, a gyakorlati valósággal, a megfelelő kapcsolatot megtalálni. Enélkül pedig hivatásának nem felelhet meg. De talán mihamarabb eljő az idő, midőn az illetékes köröknek

meglesz a módjuk mindezen segíteni s azért kíséreljük meg vázlatot adni az idevaló gyűjteményről, a mely a mi hazai viszonyainknak megfelelően. Az ilyen tervezet alapelveinek a múzeum rendeltetésében kell gyökeredzenie. Be kell mutatnia a magyar halászatot, mint termelést s mind azt a tudományos és gyakorlati vívmányt, a mi magyar munka eredménye. E mellett általános tanító tájékoztatást kell adni a halászat minden részletéről, a halászzal összefüggő minden dologról.

Ennek a feladatának, természetes, csak bizonyos komoly jelleggel felelhet meg, mely a tartalmat soha sem áldozza fel a külsőségnek és a szakszerű, tudományos elrendezést a kirakatszerű tetszetőségnak. Ha nem így van, akkor a múzeumban legfeljebb az abba véletlenül betévedt sétáló közönség szórakozhat néhány pillanatig, de a múzeumot céltudatosan látogató, tanulni vágyó szakember csalódottan kerül ki belőle. Mindezt külön hangsúlyozni azért vélem szükségesnek, mert a halászat, mint bizonyos regényes múltú ősfoglalkozás nagyon könnyen tartalom nélküli exotikusságokra ragadja el a múzeumi rendezőket.

A halászati múzeumunkban elhelyezendő dolgok csoportosítását ezeketán a következő módon ajánlhatnánk:

A) Általános természetrajzi csoport.

I. Halak.

1. Hazánk halfaunája.
2. Halanatomia.
3. A halak életviszonyaira fontos viziflóra és fauna.
4. Természetes haltáplálék.
5. A különböző szintájakat jellemző halfajták.
6. Gazdaságilag fontos halfajtáink.
7. Külföldről meghonosított halfajták.
8. Halellenségek. (Szárazon élők, vízben élők.)

II. A halak mellett a vízben élő egyéb hasznos állatok:

1. A rák.
2. Béka.
3. Gyöngybagoly.

B) A halászat gyakorlása.

I. A természetes vizek halászatának módjai és eszközei.

II. A mesterséges halászat módjai és eszközei:

1. Pontyos tógazdaságok.
2. Pisztrángos halgazdaságok.

III. Sporthorgászat.

C) A halászatra vonatkozó törvényes intézkedések.

I. Tiltalmazott halak:

1. Tiltalmi idők.
2. Legkisebb mérték.

II. Tiltott fogási módok:

1. Tiltott szerszámok.

III. Halászati társulatok.

D) Halkereskedelem.

I. Szállítás.

1. Szállítóedények.
2. Vasúti speciál-kocsik.

II. Piaczi berendezés.

1. Haltartók. Bárkák.

E) A halászatot hátráltató dolgok.

I. Vízi építkezések.

II. Vízszennyezések hatása a halászatra.

III. Halkórtan.

1. Halbetegségek.
2. Torzalakzatok.

F) A halászat közgazdasági statisztikája.

I. Az ország halasvizei.

II. Az évi haltermés mennyisége és értéke.

Ez lehetne nagyjából az a keret, a melyben halászatunkat a múzeum bemutathatná.

A keretet feltétlenül meg kell állapítani egész határozottsággal előre, ha a dologba rendszert akarunk belevinni. Az ötletszerűségnek nem szabad helyet engedni.

A keretek kitöltése természetesen nem történhet egyszerre, hanem csak lépésről-lépésre a lehetőség, az anyagi eszközök rendelkezésre állása szerint. Itt van aztán legfőképp a halászat egész területét ismerő, szakszerű tudásra szükség, a mely a gyűjtemények összeállításánál, fejlesztésénél, kiegészítésénél elengedhetlen.

Ha a szakszerű igazgatás biztosítva van, bizton hiszünk, hogy a múzeum anyagának összehordásában lelkes halászgárdánk kifveszi a maga részét és mindenki hozzájárul a maga tehetségével, hogy az intézet igazi s méltó kulturhajléka legyen a magyar halászat munkájának.

Az édesvízi rákról.

Irta: Simonffy Gyula.

Az eddigi megfigyeléseknek bár sok mindent sikerült felderíteni a rákról, de azért korántsem állíthatjuk, hogy minden tekintetben tisztában lennénk, vagy csak jól is ismernénk ennek a mindennekfelett érdekes és rejtelmes életet élő állatnak lényét és tulajdonságait.

A rákról való ismereteink még hézagosak. Olyan állatot, a mely a vízterület legkülönbözőbb helyein tartózkodik, a mely csak a nappali világosság megszűntével kerül elő rejtékelyéről, a mely tehát szinte szisztematikusan elrejtje magát szemünk elől, természetes viszonyai között nehéz megfigyelni.

Az akváriumi megfigyelés a dolog lényege szerint nem tökéletes, mert az állat az akváriumban nincs természetes viszonyok között. Ismereteink hézagosságának egy másik oka az, hogy a rák rendszeres megfigyelésével aránylag kevés hozzáértő egyén foglalkozott, talán azért, mert közgazdasági jelentőségét nemcsak korszakok, hanem nemzetek szerint is különbözőképpen fogták fel; általában azonban valódi értékén alul becsülték.

Így pl. tudjuk, hogy a rómaiak a római császárok korában az édesvízi rákot rabszolgaételnek tartották, vagyonos emberek asztalára csupán hosszadalmas és körülményes előkészítés után került.*)

A rákot inkább csak a középkorban kezdték az európai népek megbecsülni. Értékelése az egyházi szervezetek közvetítése útján terjedt el a polgári elem szélesebb köreibe, azáltal, hogy az egyház a rákot a böjti és ünnepi eledel sorába iktatta. Az elterjedés mindazonáltal nem volt általános. Az orosz nép sohasem volt rákfogyasztó, az angol sem kedvelte nagyon az édesvízi rákot, mert a tenger bőven nyújtott számára más hasonlóféle csemegéket, a francia ellenben, de különösen a párisi, mindig nagy rákélvező volt.

Nemzetünkre vonatkozólag keveset tudnak ezirányban. Nálunk is papi és úri étel volt. A művelt főúri

*) L. „Halászat“ 1916. évf. 3. sz.: A rák közgazdasági jelentősége; Dr. Floericke Kurt: Gepanzerte Ritter.

és középosztály ízlése nálunk is mindig hajlott az ingyenczkedésre, fogyasztotta a rákot, de nélkülözhetetlen ételmicikknek sohasem tartotta. A nép egyes vidéken, a mit erről magam is meggyőződtem, még ma sem eszi a rákot.

A kereskedelem persze ennél a cikknél is a fogyasztó-helyekhez alkalmazkodott; ott volt legélénkebb és legszervezettebb, a hol a kereslet megfelelő volt.

Kezdetben Franciaország, különösen Páris volt a rákfogyasztás és kereskedelem központja. Az 1884. évben Páris 7.781,000 darab rákot importált, a melynek darabjáért február hóban 1 frankot is fizettek.

A nagy kereslet, továbbá a fellépett rákpestis folytán Franciaország rákállománya a 80-as években már majdnem teljesen ki volt merítve; így fordult aztán a figyelem a külföld, illetve a szomszédos Németország felé, a mely ez időponttól kezdve, kedvező helyzeténél és élénk kereskedelmi szelleménél fogva, a nemzetközi rákkereskedés vezetője is lett.

Németország kezdetben a Havel és Odera folyók rákjait hozta forgalomba, majd később a kiméletlen fogás és a szintén fellépett rákpestis pusztítása folytán Galicziából, Lengyelországból, Litvániából, Oroszország belső tartományaiból, még később pedig Skandináviából szerezte be áruszükségletét.

Ez időtáiban élt ott Micha is, a hírneves rákkereskedő, népies nyelven „rákkirály“. Az általa úzött rákkereskedés nagyságáról fogalmat ad az, hogy Micha csupán a Franciaországba irányuló rákkivitel után 75,000—90,000 márka kiviteli vámot fizetett évente. Naponta átlag 300 kosár Micha-féle rákot szállítottak Párisba. Magából Oroszországból az 1890. évben 4200 q rák érkezett Berlinbe és annak vagonjáért (10,000 kg.) 40,000 frankot fizettek Párisban.

Bár Németország élőrákkereskedelmének fenntartása úgy a saját, mint a külföld rákállományának megfogyatkozása és pusztulása miatt, sok nehézséggel járt, vezető-és közvetítő szerepét továbbra is megtartotta. Floericke könyvéből olvashatjuk, hogy Németország az 1908. évben még mindig 10,000 q 1½ millió márka értékű rákot szállított Párisba s ezenkívül még félmillió értékűt Belgiumba, Angliába és Svájcba.

Igaz ugyan, hogy az édesvízi rákot nem szabad köztápláléknak, hanem csak a jobb módú elemek, ingyenczek csemegéjének tekinteni, de azért, a mint azt a vázolt körülményekből és számszerű adatokból láthatjuk, közgazdasági jelentőségét lekicsinyelni nem lehet. A rák nagy ára miatt a vízterület jövedelmének nemcsak fokozását teszi lehetővé, hanem eltarthatósága és szállítási-képessége folytán nemcsak a helyi, hanem a nemzetközi kereskedelem tárgya is lehet.

Jelentősége fokozódik azáltal, hogy a rák oly kisebb patakok és vizek hasznosítására is alkalmas, a melyek már haltermelés szempontjából figyelembe alig jöhetnek.

Ezek előrebocsátása után áttérek a folyami rák természetrajzára s a rákra vonatkozó egyéb ismereteinknek közelebbi tárgyalására:

A folyami rák (*Astacus fluviatilis* L.) az *izetlábúak* (Arthropoda) állatkörébe, a *tízlábúak* (Decapoda) rendjébe s a *szűkebb értelemben vett rákok* (Astacina) családjába tartozik.

Hogy az Astacinák családjában a folyami rákon kívül van-e még más faj is s hogy a némelyek által megkülönböztetett fajok tulajdonképpen nem csupán *változatai* (varietásai) a közönséges folyami ráknak, arra nézve a természettudósok véleménye eltérő.

Hazánk fia *ifj. dr. Entz Géza*: „A magyarországi

folyami rákokról*) írt nagyértékű dolgozatában a Magyarbirodalomból 4, szerinte önálló fajt sorol fel s azokat a következő nevekkel jelöli: 1. *Kecskerák* (karcsú, ollós, lengyel, orosz rák). *Potamobius leptodactylus* Samonelle. 2. *Folyami rák* (nemes, szőlő, helyesen zalai rák). *Potamobius astacus* Sam. 3. *Csókarák*. *Potamobius pallipes* Lereboullet (Tengermellék, Karszt.) 4. *Kövi rák*. *Potamobius torrentium* Schrank.

Szerinte ez a négy faj a következő kulcs szerint határozható meg: „1. A rostrum-csúcs oly hosszú, mint széles, esetleg még rövidebb, a szem mögött csak egy lécz van.

a) A halántékbarázda oldala mellett 2—4 fog van ..... Pot. pollipes.

b) A halántékbarázda mellett nincsen fog ..... Pot. torrentium.

2. A rostrum-csúcs hosszabb mint széles, a szem mögött két lécz van.

c) A test tüskés, az olló nyulánk, indexe alig kivehető, a második penisláb endopoditjának hasoldalán és pedig annak batopodittal határos szélén erős bütyök van ..... Pot. leptodactylus.

d) A test kevésbé tüskés, az olló zömök, indexe erős, a második penisláb endopoditján nincsen bütyök ..... Pot. astacus.“

Brehm szerint a közönséges folyami rák majdnem egész Európa vizeiben el van terjedve s a többek által külön fajként leírt, Krim, Kaukázus és Oroszország déli részéből származó rákok tulajdonképpen csak változatai a közönséges folyami ráknak, a mely változatokat a klíma és a helyi viszonyok hozták létre.

Európa déli részén *Brehm* szerint — mint faj — előfordul még a *kövi rák* (*Astacus saxatilis*) is. Ugy ez, valamint a folyami rák, nemcsak egymáshoz, hanem az Észak-Amerikában, Chilében és Új-Hollandiában honos folyami rákokhoz is igen közel állanak.

Mások faj szerint különbéget tesznek ugyan a folyami vagy nemes rák és karcsú ollós, kecske- vagy galicziai rák (*Astacus leptodactylus*) között, de a kövi rákot csak *fajváltozatnak* tekintik.

Reánk nézve ezeknek a fajoknak, illetve változatoknak az ismerete gyakorlati fontossággal azért bír, mert *azok tenyésztés, illetve piaczi értéke között lényeges különbség van.*

Bennünket elsősorban az ú. n. folyami és a kecskerák érdekel, ezek között a különbségek a következők:

Egyenlő nagyság mellett a folyami rák *testalkata fejlettebb, ollója nagyobb, izomzata tömöttebb* (húsosabb), *ízletesebb*, bár a kecskerák között is fordulhatnak elő aránylag elég jól fejlett ollójú példányok.

A folyami rák *színe olajzöld* s bár a helyi viszonyok s a környezet hatása alatt ez a szín árnyalatokban változhat, azonban mindig *egyenletes*; a kecskerák *színe világos zöld alapon sötétebb foltokkal tarkázott* (márványos). Különösen feltűnő ez a színeződés az *ollókon*.

A folyami ráknak egy más feltűnő ismertető jele, hogy *ollóinak alsó lapja élénk vörös színű*, míg a kecskeráké mindig halvány, fehéres színű és a főzés után sem válik vörössé.**) Halvány színű a lábak alapja is. A kecskerák ollója ezenkívül igen hosszú, keskeny, könnyű

*) L. Állattani Közlemények. 1909. évf. VIII. füzet.

**) Az irodalomban a rák színét illetőleg általában igen sok érdekes dolgot találunk feljegyezve. Előfordul pl., hogy egyes patakok (Solothurn mellett) már évszázadok óta rubinszínű rákokat termelnek, vannak téglavörösek (Strassburg); bronzszínűek (Iséreddepartement); égszín- és kobaltkék színűek (Élzász) stb. Előfordulnak aránylag elég gyakran színtelenek, az ú. n. albinok.

A szintkülcsönző pigment-anyag egyébként igen érzékeny a változások iránt; a környezet és évszak (erős napfény) nagy befolyással van a színeződésre.

s farka is keskenyebb. Mindeme tulajdonságok olyan szembeötlők, hogy azokat a laikus is már észreveheti.

A folyami rák *pánczélya továbbá kemény*, pánczélijának s ollójának *felülete síma, vagy gyengén szemcsézett*, míg a kecskeráké érdes, tüskés.

Vannak még egyéb különbségek is, pl., hogy a *folyami rák csápjai* (bajusza) aránylag *rövidebbek* stb. Ezek azonban olyan különbségek, a melyek a gyakorlat embereit kevésbé érdeklik, inkább tudományos értékkel bírnak.

A kecskerák rendkívül *élénk, mozgékony állat*, táplálék keresés közben a nappali világosság nem igen zavarja, *aránylag igen szapora*; állítólag 3—4-szer annyi petét produkál, mint a folyami rák.

A kecskerákról ezen tulajdonságai miatt majdnem általános az a vélemény, hogy a *hová betelepedik, onnan a folyami rákot lépésről-lépésre kiszorítja.*

Ezekre való tekintettel, bár a kecskerák gyors növésű és szapora állat, tenyésztését s vizeinkbe való mesterséges betelepítését — a nyugateurópai szakirodalomban — senki sem ajánlja s értékét főképp mint fogyasztásra szolgáló *olcsóbb piaczi árút* méltányolják. (Folyt. köv.)

A magyar halászat szakirodalmá.

Összeállította: **Vutskits György dr.**

(II. rész. *Betűjelzéses cikkek*.)*)

1241. *A. F. Z.*: A carbolineum ártalmas hatása. „Halászat“ I. évf. 1899/1900. 12. sz. p. 53.

1242. — A halhús tápláló értéke. I. I. I. évfolyam. 1899/1900. 12. sz. p. 54.

1243. — Salmonida-ivadék etetése. I. I. V. évfolyam. 7. sz. p. 56; 1903/4.

1244. — A ponty eredete. I. I. V. évf. 1903/4; 11. sz. p. 94.

1245. Milyen hideget tudnak a halak elviselni. I. I. V. évf. 1903/4. p. 102., 12. sz.

1246. — Rák és pisztráng. I. I. VI. évf. 1904/5. p. 24.

1247. — Halak tűzhányókban. I. I. XIII. évfolyam. 1911/12. 30. sz. p. 292.

1248. — A vízisikló veszedelmes halpusztító. I. I. XV. évf. 1914. 4. sz. p. 47.

1249. — Ármegállapítások. I. I. XV. évf. 6. sz. p. 7. 1914.

1250. — Ikrakezelés a költőedényben. I. I. XV. évf. 1914. 9. sz. p. 106.

1251. — A halak színváltozása. I. I. XV. évf. 1914. 9. sz. p. 107.

1252. — A szivárványos pisztráng ívási idejéből. I. I. XV. évf. 9. sz. p.

1253. — A dévérponty vándorlása. I. I. XV. évf. 1914. 10. sz. p. 119.

1254. — A vízalatti látásról. I. I. XV. évf. 16. sz. p. 183.

1255. — A hattyú és a hal. XVI. évfolyam. 1915/16. 15. sz. p. 155.

1256. *A. S.*: Vándorló tengerlakók. I. I. IV. évfolyam. 1902/3. 17. sz. p. 132—133.

1257. *B. B.*: A cottbusi halvásár. I. I. XIII. évf. 1911/12. 2. sz. p. 16.

1258. *B. K.*: Halászati statisztika. I. I. VII. évf. 1905/6.

1259. *B. L.*: Adatok a pisztráng természetes hal-táplálékának termeléséhez. I. I. VII. évf. 1905/6. 6. sz. p. 43—44.

1260. — Románia halászata. I. I. VIII. évf. 1906/7. 1. sz. p. 3—5.

*) I. részt I. a „Halászat“ XVII. évfolyamában.

1261. — Természetes és mesterséges termékenyítés. I. l. VIII. évf. 4. sz. p. 26–29.
1262. C.: Budapesti halpiacz. „Halászat“ XIII—XVI. évf. 1911—1915. A hónap elsejére eső számokban.
1263. D. F. Z.: Vörös márna. I. l. IV. évf. 1903/4. 1. sz. p. 8.
1264. — Pisztrángok bárkázása. I. l. IV. évf. 1903/4. 1. sz. p. 8.
1265. — Élőhalak fagyasztása. I. l. IV. évf. 1903/4. 1. sz. p. 8.
1266. — Pontyvámellenes mozgalom. I. l. IV. évf. 1903/4. 4. sz. p. 32.
1267. — Óriási márna. I. l. IV. évf. 1903/4. 4. sz. p. 32.
1268. — Halak kólikája. I. l. IV. évf. 1903/4. 8. sz. p. 68.
1269. — Lazaczivadék kihelyezése pisztrángos patakba. I. l. V. évf. 1903/4. 10. sz. p. 43–44.
1270. — Ezeréves halkonzerv. I. l. V. évf. 1903/4. 11. sz. p. 97.
1271. — Kénhydrogén a tenger fenekén. I. l. V. évf. 1903/4. 12. sz. p. 102.
1272. — Spiritusmotoros ladikok. I. l. V. évf. 1903/4. 16. sz. p. 176.
1273. — A Bodeni-tó jövedelmezősége. I. l. V. évf. 1903/4. p. 176.
1274. — A csuka falánksága. I. l. V. évf. 1903/4. 19. sz. p. 162.
1275. A halhús színéről. I. l. V. évfolyam. 1903/4. 20. sz. p. 170.
1276. — A homár vándorlásáról. I. l. VI. évf. 1904/5. 4. sz. p. 32.
1277. — Szibériai lazacok Hamburgban. I. l. VI. évf. 1904/905. 5. sz. p. 40.
1278. — Oroszországi halivadék. I. l. VI. évf. 1904/905. 15. sz. p. 120.
1279. — A megzavart üzem. I. l. VI. 1904/905. 20. sz. p. 162.
1280. — Friss afrikai angolnák Németországban. I. l. VI. évf. 1904/905. 24. p. 194.
1281. — Milyen vastag a szibériai folyók jege. I. l. VII. évf. 1905/906. 4. sz. p. 32.
1282. — Németország a halászat emeléséért. I. l. 1905/906. VII. évf. 11. sz. p. 88.
1283. — A halak érzékszerveiről. I. l. VII. évf. 18. sz. p. 135–136.
1284. — Amerikai lazac Európában. I. l. VII. évf. 1905/906. 22. sz. p. 176.
1285. — Felfedezték az angolna ivóhelyeit. I. l. VIII. évf. 1906/907. 20. sz. p. 160.
1286. — Ezeréves halkonzerv. I. l. XI. évf. 1907/908. 1. sz. p. 8.
1287. — Mútrágyák a tógazdaságban. I. l. XI. évf. 1909/910. 16. sz. p. 123–126.
1288. — Halhússal élelmezett katonák. I. l. XII. évf. 1910/911. 12. sz. p. 95.
1289. — Vízhatatlan csizmák. I. l. XV. évf. 1914. 22. sz. p. 247–248.
1290. D. G. Z.: Berlin város a Spree halászatáért. I. l. V. évf. 1903/904. 19. sz. p. 162.
1291. F. A.: A pontynak egy új tulajdonságáról. I. l. VI. évf. 1904/905. 18. sz. p. 140.
1292. F - á T - a: Halászati kongresszus Szegeden. I. l. I. évf. 1889/900. 2. sz. p. 1–2.
1293. F. M.: A horgászás mint sport. I. l. IX. évf. 14. sz. p. 116–117.; 15. sz. p. 123–125.; 16. sz. p. 132–133.
1294. F. S.: Egy régi halastó helyreállítása. I. l. I. évf. 1899. 6. sz. p. 26.

(Folyt. köv.)

JOGESÉT.

A nyílt vizeken elkövetett halászati kihágások kivétel nélkül hivatalból üldözendők.

Az 1888. évi XIX. t.-cz. 65. § a) pontjába ütköző kihágás nemcsak a jogosított érdekét, de a közérdeket is sérti.

Ezt a döntést foglalják magukban a m. kir. földművelésügyi miniszternek ..... vármegye alispánjához intézett 52,262/1916. sz. rendeletének alábbi részei:

„... a 65,000/1909. B. M. számú rendelettel kiadott Rbsz. 282. §-a, az 1901. évi XX. törvényzcikk. 22. §-ában foglalt rendelkezés alapján, *hatályon kívül helyezte a törvényeknek, miniszteri rendeleteknek és szabályrendeleteknek mindazon rendelkezéseit, a melyek a közigazgatási hatóságok hatáskörébe utalt kihágási ügyekben követelt rendőri büntető eljárásra vonatkoznak*, akár megegyeznek, akár ellenkeznek a Rbsz. szabályaival, kivéve ha azokra a Rbsz. kifejezetten utal.

Miután azonban a Rbsz. az 1157/1900. B. M. számú rendeletre nem utal, ennél fogva világos, hogy a szóban forgó B. M. rendeletnek az a rendelkezése, hogy a halászati törvény fentebb idézett szakaszaiban megállapított halászati kihágások magánindítványra üldözendők, hatályon kívül helyeztetett.

Ebből folyik tehát, hogy amaz időszakban, midőn az 1900. évi 1157. B. M. számú rendelet érvényében fennállott, hivatali elődöm az 1888. évi XIX. t.-cz. 65. § a) pontjába ütköző halászati kihágást magánindítványra üldözendőnek minősítette.

A most élő jog szerint azonban áll az általános büntetőjogi szabály, hogy a *kihágások rendszerint hivatalból üldözendők*. Hogy melyek ama kihágások, amelyek miatt a büntető eljárás csak a magánindítványra jogosított fellépésére indítható meg, *azt a törvény minden egyes esetben külön kimondja*. Így pl.: a kbtkv. 126. és 127. §-aiban meghatározott tulajdon elleni kihágások eseteiben stb. stb. (Lásd: *Dr. Edvi Illés Károly*: „A kihágásokról szóló magyar büntetőtörvények magyarázata.” 1903. évi második bővített és javított kiadás 79. oldalán „indítványi kihágások” cím alatt.)

Miután pedig a halászatról szóló 1888. évi XIX. t.-cz. VI. fejezeteiben foglalt büntető határozatokban megállapított kihágások egyikénél sem rendel a törvény, hogy azok miatt az eljárás csak magán indítványra indítható meg, ennél fogva a nyílt vizeken elkövetett halászati kihágások kivétel nélkül hivatalból üldözendők.”

Az a felfogás, hogy az 1888. évi XIX. t.-cz. 65. § a) pontjába ütköző kihágás esetében a közérdek még közvetve sincs megsértve s kizárólag csak a jogosított érdeke szenved sérelmet, a rendelet szerint helytelen,

„mert a hal létfenntartási ösztönénél fogva helyét folyton változtatja, tehát egyik halászati jogterületről a másikra vonul és keresi azokat a helyeket, a melyek a fajfenntartás és táplálékszerzés szempontjából neki legjobban megfelelnek és így adott esetben az orvhalászattal nemcsak a jogosított érdeke, hanem a szomszédos halászati jogtulajdonosok, tehát a haltenyésztés közérdekei is sérelmet szenvednek.”

TÁRSULATOK. EGYESÜLETEK.

Az Országos Halászati Egyesület Budapesten december hó 14-én választmányi ülést tartott *Tallian Béla báró*, v. b. t. t. elnöklete alatt. Jelen voltak: Inkey Pál báró és Landgraf János alelnökök, Bacsák Béla (Uljanik, Pozsega m.), Corhus Béla, Metzli Camil (Iha-

ros, Somogy m.), Goszthony Mihály dr., Kuttner Kálmán pénztáros, Purgly Pál (Siófok), Répássy Miklós ügyv.-titkár, Scheiber József, Simonffy Gyula, Végh János másodtitkár-jegyző és Zimmer F. választmányi tagok.

Elnök a megjelentek üdvözlése és az ülés megnyitása után a napirend tárgyalása előtt: kegyeletes meleg szavakkal emlékezett meg jó öreg királyunk — néhai Első Ferencz József császári és királyi Ófelsége elhunytáról, aki a halászat ügye iránti meleg érdeklődésének is minden alkalommal élénk tanújelét adta. Az elnök indítványára a választmány elhatározta, hogy az egyesület nevében a miniszterelnök úr útján részvétfelirat terjesztessék a legmagasabb trón elé és az elhunyt király emléke a közgyűlés jegyzőkönyvében is megörökíttessék.

Elnök ezután a reményteljes jövő felé irányítva a figyelmet, rámutatott IV. Károly király Ófelségének általános örömet keltő legelső intézkedéseire, melyek a koronázás mielőbbi megtartására és a békekötés megkísérlésére vonatkoznak. Indítványára a választmány felhatalmazta az elnökséget, hogy az egyesület nevében hódoló táviratot intézzen az új uralkodóhoz.

A napirendre térve át:

1. **Jegyző** bemutatta a *Bayerische Fischerei-Verein* köszönő válaszát a dr. Hofer Brunó elhunyt felett kifejezett részvétliratra.

2. Olvasatott az 51,781/II. B.—2. 1916. sz. földművelésügyi miniszteri leirat, mely szerint a tógazdasági takarmány- és főként *árpaszükséglet* a Haditermény Részvénytársaság közbejöttével nem utalható ki, hanem csak szabad vásárlás útján szerezhető be. A háborús viszonyok között sajnálatos tudomásul szolgált.

3. Olvasatott az 51,642/II. B.—2. 1916. sz. F. M. leirat a *szerbiai nyers kenderanyagokból* bizonyos mennyiség átengedése tárgyában, mely szerint a belgrádi katonai kormányosság válasza szerint készlet hiányában az egyesület kérése nem teljesíthető. Tudomásul vették.

4. A *hálózsinagszükséglet biztosítása* ügyében a titkárság jelenti, hogy *Schwarz Izidor* levele és többek szóbeli érdeklődése alapján az egyesület nevében *sürgős beadványt* intéztek a honvédelmi és a földművelésügyi minisztériumokhoz (l. Halászat, 1916. 22. sz.), melyekben a hatóságilag már lefoglalt készletekből az *egyesület tagjai részére* a nélkülözhetetlen hálójavítások céljára 5 métermátsza $1\frac{1}{2}$ cm. vastagságú kenderzsineg kiszolgáltatását kérték. A titkárság bemutatja továbbá a *Gonda Miksa* tiszauji és *Meller Henrik* csurgói lakosoknak a „Halászat”-ban közrebocsátott felhívás alapján való írásbeli igénybejelentését kenderzsineg kiutaltatása iránt. A választmány a bejelentéseket tudomásul vette és igen beható eszmecsere után, több felszólaló kifejtvén a hálóanyag biztosításának rendkívüli fontosságát, a főntebb ismertett beadványok elintézésének szorgalmazását határozta el. (Időközben illetékes helyről jött értesítés szerint a kérelemnek bizonyos módokatok mellett hely adatott. Szerk.)

5. A *nagybecskerekéi Csusner-gyár üzeme* ügyében a titkárság ismerteti az egyesület beadványainak és főként az *Inkey Pál* báró alelnök személyes közbenjárásának eddigi eredményeit; egyúttal bemutatja a Csusner-gyár legújabb levelét, melyben a hálógyártáshoz szükséges és belföldi évi fogyasztásnak, illetőleg gyári forgalmának megfelelő *20,000 kg. kenderanyag kiutaltatása tárgyában* a kereskedelmi és földművelésügyi miniszter urakhoz intézendő *folyamodványainak* pártolólág való felterjesztését kéri. A választmány a kérdés alapos megvitatása után, az előbbi pont kapcsán is a Csusner-gyár kérését magáévá tette és a folyamodvány felterjesztését

határozta el azzal a hozzáadással, hogy a Csusner-gyár köteleztessék arra, hogy valamelyik nyerskenderfeldolgozó vállalat útján kiutalandó kenderzsineget megfelelő ellenőrzés mellett *csakis halászati hálózszerszámok készítésére* használja fel, illetőleg, hogy az abból nyerhető kész árút közvetítő kereskedők kizárásával és legelső sorban is az O. H. Egyesület igazoló utalványa alapján adhassa ki közvetlenül az érdekelt tógazdáknak és hivatásos halászoknak.

6. Olvasatott a magyar kir. államvasúti igazgatóság 202,806/F. IV. a. 1916. sz. válasza az egyesület korábbi felterjesztésére *a vasúti élőhalszállításokra vonatkozó rendelkezések megújítása tárgyában*. Többek hozzászólása után az az egyhangú vélemény alakul ki, hogy jöllehet a Máv. igazgatóság mindenkor a legnagyobb előzékenységet tanúsítja az egyesületünkkel szemben, a panaszok mégis jogosultak, mert a vasúti közegek sokszor nem hajtják végre az igazgatóság rendelkezéseit és az ilyen mulasztásokból a háborús helyzettel semmiképpen meg nem okolható károk származnak. *Zimmer Ferencz* konkrét eseteket sorol fel, amennyiben egy tiltó rendeletet említ fel, amely szerint az üres halszállító hordókat egyáltalán nem veszik fel a vasútra. Ez ügyben a választmány közelebbi tájékozás beszerzése után a közélémezés szempontjából is káros rendelet visszavonását fogja kérni.

7. A *titkári előterjesztések során Répássy Miklós* bejelenti, hogy az elnök úr arczképét ajándékozta az egyesületnek, amit külön egyesületi helyiség hiányában egyelőre az Orsz. Halászati Felügyelőség helyiségében helyeztek el; ismerteti a *Schwarz Izidor* levelét, melyben felhívja az egyesület figyelmét arra, hogy a most szervezés alatt álló Országos Közélémezési Tanácsban a halászat érdekeinek képviselétéről is gondoskodni kellene; ismerteti a halrajzi bizottság jelentését és bemutatja a fejevármegyei és székesfehérvári múzeumegyesület átiratát, mely szerint teljes támogatást ígérnek; a halrajzi munka költségeire eddig bejelentett pénzadományok összege 5040 korona. Új tagokul jelentkeztek: alapítónak Mándy Sámuel simongáti uradalma, rendes tagnak Mészáros Lajos (Léva) Rosenberg Márkus (Koncanica); a pénztári készlet jelenleg 1860 korona, amiből esetleg hadikölcsön jegyezhető. A bejelentések tudomásul vétele után a közélémezési tanács szervezésének figyelemmel való kísérésére és az abban való részvételre *Inkey Pál* báró alelnököt kérték fel és a jelentkeztetteket a tagok sorába felvették, az V-ik hadikölcsönre pedig további 1400 korona jegyzését határozta el, úgy, hogy most az egyesület jegyzésének egész összege 8000 korona.

8. A *közgyűlés* előkészítését és lehetőleg januárban leendő összehívását az elnökség belátására bízták.

Több tárgy nem lévén, az ülés véget ért és a választmány tagjai az Orsz. Casino Steindl-termében vacsoráltak, a halászat napi kérdéseiről társalogva. (—gh.)

A Tiszaújlak-vitkai halászati társulat Szatmár-Csekén 1916. november hó 26-án közgyűlést tartott. A már korábban megállapított üzemtervnek, melyben a társulati vízterületet hat bérleti szakaszra osztották, az 51,660/1916. sz. F. M. rendelet értelmében való módosításával összefüggésben elhatározta, hogy az 1915. évben kötött bérszerződéseket változatlanul fenntartják, mert az I—V. sz. bérszakaszokra vonatkozólag észrevétel nem merült fel, a VI. sz. szakaszon pedig az egyik uradalom részéről felmerült ellentét kiegyenlíthető. A társulat kötelékébe tartozó holt Tisza-medrek megállapításánál kimondották, hogy ezek alatt az élő Tiszához s ennek mellékágaihoz csatlakozó, tehát a hullámterbe,

illetőleg az árvédelmi töltések közé eső holtágak értendők. A költségvetést 250 korona kiadással irányozták elő, a miből 100 koronát a halvédelem és a kubikgödrök lehalászására szántak; fedezetül pedig az árverésen elért 717 koronányi bérösszeg megfelelő része szolgál majd.

(—gh.)

A Vásárosnamény-csapi halászati társulat 1916. évi december hó 10-iki közgyűlésén mindenekelőtt érdemes elnökének, *Máthé László*-nak hirtelen elhunyt felett fejezte ki mély részvétét, emlékének jegyzőkönyvi megörökítése mellett. A társulati titkár jelentése szerint a süllőikraköltetés jól sikerült, a haszonbérek befolytak, kihágási eset nem fordult elő. A múlt évi zárszámadást 5215·98 korona bevételi és 677·88 korona kiadási végösszegekkel, illetőleg 4538·10 korona pénzmaradvánnyal rendben találták és a felmentést megadták. A jövő évi költségvetést 1700 korona bevételi és 1690 korona kiadási összeggel irányozták elő, a miből 1000 korona halivadéknevelőtelep céljára szolgálna. A tisztújítás során elnökké *Horthy Béla* földbirtokost választották meg.

(—gh.)

A Dunaszekcső—drávatoroki halászati társulat Mohácson, 1916. december 11-én közgyűlést tartott *Höcker Ágoston* elnöke alatt. Az új érdekeltségi kimutatás elleni felszólamlások megvizsgálása tárgyában kiküldött bizottság jelentését a közgyűlés tudomásul vette és az érdekeltségi kimutatást megfelelőleg helyesbítette. Az érdekeltségi kimutatás a fentiek értelmében most már véglegesen rendezettnek tekinthető. Az üzemszakaszok határai oszlopokkal jelöltettek meg. Igazgató egyetlen egy kihágási esetet jelentetett fel, az eljárás még folyamatban; a múlt tavaszon 2,300.000 drb süllőikra helyeztetett ki, a költetés szépen sikerült; a kedvező vízállás és gyakori nyári áradás folytán a halak természetes szaporodása és fejlődése igen örvendetes; bérhátralék mindössze 21·46 korona. A bérlők Apatinban, Kisközszegen, Bédán, Monostorszegen és Karapancsán nyílt piacot tartanak, amennyiben a bárkák mellett a Dunaparton szintén állandó vásár folyik. A helyi fogyasztás rendkívüli megnövekedése mellett a katonaság részére is rendszeresen szállítanak: Zombor, Eszék, Szabadka és Lugos laktanyái számára. A ponty ára kilónként 4·00—5·50 K, a süllőé 5·60—7·00 K, a csukáé 2·90—4·50 K és a keszegé 60—120 fill. között változtak; egyéb húsfélékhez képest igen mérsékelt árak. A múlt évi zárszámadást 188.548·97 K bevételi és 185.921·15 K kiadási, illetőleg 2627·82 K pénzmaradvánnyal rendben találták. A jövő évi költségvetést 152.617·64 K bevételi és 151.894·64 K kiadási összegekkel irányozták elő. A Kupuszina—kuckai érdekeltség régi bérszerződését 1919. december 31-ig érvényesnek ismerték el és az újabb értékesítésnél átmenetileg figyelembe is veszik, de azért a társulati vízterületek bérbeadását már 1918. január hó 1-től kezdődő újabb hat évre elhatárolták és a szükséges intézkedések megtételére az elnökséget felhatalmazták.

VEGYESEK.

Új esztendő! Ismét csak egy háborús, nehéz esztendő mult el. A harmadik következik immár. És mégis itt állunk nemcsak törhetetlenül, de telve bizalommal a jövő iránt. Elsirrattuk bölcs, öreg, jó királyunkat, de megkoronáztuk nemes, ifjú utódát is, a kinek ereje tudatában első gondolata a népek millióinak lelkében élő vágy: a béke volt! Adja az ég, hogy nagylelkű szándékait valóra váltsa az új esztendő!

A hámori Taj. Borsod megyében, a Szinva regényes völgyében, Hámor község határában fekszik egyik legérdekesebb völgyzárással létesített tavunk, a melyet „Taj”-nak neveznek. Még a halászati törvény keletkezése előtti időben sokat élveztem ennek a vidéknek szépségét. Termérek rák volt akkoriban a Taj-ban. A rákászás igen egyszerűen ment. A mint beesteledett, előkerítettük a csónakot. A csónak orrába reflektoros lámpát helyeztünk, a mely a vizet megvilágította, aztán egyikünk belefeküdt a csónak elejébe. A másik evezett. Az elől fekvő a part mentén igyekezett tartani a csónakot. A lámpafénynél láthatókká váltak a víz szélén, a fenéken nyüzsgő rákok, a melyek a világosságra meglapultak. Csak szépen ki kellett őket szedni kézzel. Persze csak a nagyját válogattuk. Csupa vas rák volt! Egy-két véka is hamarosan összekerült.

Később aztán már eltöltötték a rákászást. Elkezdték a pisztrángot tenyészteni. *Herman Ottó* is járt ott 1886-ban s fogott is vagy 3 drb 1½ kg.-os pisztrángot. A patriarkális életnek vége lett. Ellenben a vidra szépen elszaporodott. Nem volt szabad löni, nehogy a Fehérkőházán legelésző szarvasok elriadjanak! Persze, hogy a rák is megfogyott, sőt egészen el is tűnt. A mire a vidrák is jobb hazát kerestek, Upony és Dédes felé a viznyói tóba és a Sajóba igyekezve. Az 1895/96 i télen hajtvadászatokon összesen 12 darabot löttünk.

Ezelőtt 12 évvel a hámori asszonyok kosarakkal hozták Miskolcra a szebbnél-szebb pisztrángokat s potom áron kínálták a vendéglősöknek. A Taj vizét leeresztették akkor; a halakkal, úgylátszik, nem sokat törődtek s az asszonyok éjjel kézzel szedték össze. Ez a vízlebecsátás, a Taj tisztogatása céljából 5—6 évenként megismétlődik. Ilyenkor aztán Miskolcz bőven jut a nemes halhoz.

A mint hallom, egyébként maga a Lillafüreden átfolyó Szinva is szépen be van most népesedve pisztránggal.

S. A.

A hálószükséglet fedezése Németországban is nagy gondot okoz az érdekelt köröknek. Még mult év november havában megvizsgálták valamennyi német hálógyár készletét legfőképpen azért, hogy megállapítsák, mennyiben lehetne a külföldi megrendelésre készült, de kivinni már nem engedett hálóanyagot a német halászat céljaira fordítani. A külföldi megrendelések zöme Oroszországba szólt. A kiküldött bizottság megállapította, hogy ezek a készletek telemesek, bár a hálók némileg különböznek a Németországban használatos hálók típusától, mégis az adott viszonyok között elsősorban ebből a készletből volna a német halászok sükséglete fedezendő. Felhívta a bizottság a figyelmet azonban arra is, hogy még a kész hálóknál is fontosabb volna a hálósükséglet biztosítása a meglévő hálók javítása, varsák kötése stb. stb. céljaira. Ezért javasolja, hogy amennyiben nyers anyag engedhető át a katonai hatóság részéről a halászat céljaira, annak csak 40% a fordítottassék kész hálók előállítására, 60%-a pedig mint fonál kerüljön a halászok kezébe. Mind-ezen kérdések helyes megoldására, az anyag igazságos és megfelelő elosztására, a gyártás szabályozására központi bizottságot szerveztek: „Ausschuss für Fischereibedarf”, mely a két nagy halászati egyesület (édesvízi és tengeri) két képviselőjéből áll és a birodalmi halászati kormánybiztos mellé van rendelve.

Ez a bizottság úgy a halászok megrendeléseit, mint a hálógyárak részéről e rendelések teljesítését ellenőrzi. A halászati egyesületek vidékenként bizalmifériákat választanak, a kik az ellenőrzés munkájában segítkez-

nek s a vidéki halászokat igazolják. Külön szakértő bizottság is működik szakkérdések eldöntésében. A központi bizottság folyton nyilvántartja a gyárak készletét, a szükségletre vonatkozó igények bejelentése is a kezén megy keresztül, így tehát megfelelő megosztással ezen igények lehető igazságos kielégítéséről gondoskodhat.

Magától értetődik, hogy az ily módon kiutalt hálót, vagy hálófonalat csakis a német halászat céljaira szabad fordítani.

Az ehető fekete kagyló felé fokozott mértékben fordul a figyelem Németországban a háborús hústalan napok közepette. A kagyló tengeri állat, mint az osztriga. Igen nagy mennyiségben él, különféle tengerekben, az állat mirigyeitől elválasztott és a vízben megmerevedő ú. n. byssus-szálakkal kövekhez, cölöpökhöz tapadva. Hasonló alakja van, mint a balatoni kecskekörmöknek, a fosszilis *Conger*a-kagylóknak, melyeknek rokona is. Hasonló továbbá egy jól ismert jelenkorban élő és mindenfelé elterjedt kagylóhoz, a *Dreissena polymorpha*-hoz is, mely szintén byssus szálakkal tapad idegen tárgyakhoz és ily módon hajókkal, tutajokkal, folyóvizekben állandóan terjed, s *vándorkagyló* néven ismeretes a budapesti Dunából is. Az ehető fekete kagyló igen régi tápláléka a tengerpartok lakóinak, de újabban az élelmes németek nagy propagandát csinálnak neki s az ország belsejébe is szállítják frissen és konzervek alakjában egyaránt. A kagylók termőhelyein, az Északi-tenger partjain, egyenesen erre a célra konzervgyárak alakultak s mint írják, remélik, hogy olcsó kagylókonzervekkel tudják majd változatosabbá tenni a háborús ételmet.

Nálunk aligha kerül asztalra a fekete kagyló, mert szívesebben fogyasztjuk hústalan napokon a szegedi módra készített friss halpaprikást, mint olyan kagylókonzervet, amilyent sohasem láttunk még, és frissen is csak kevés magyar ember evett életében, ha elvetődött a német vagy olasz tenger partjaira. Ha a német lelkiismeretesség és szakértelem elég garancia is arra nézve, hogy a konzervek igen ízletesek és ártalmatlanok lesznek az egészségre, mégis följegyezzük, hogy a fekete kagyló (*Miesmuschel*) fogyasztása már sok bajt okozott, akárcsak a gomba. Ennél azonban még jóval veszedelmesebb, mert míg a gombamérgezést a gomba fájának és mérges voltának ismerete biztosan elkerülhetővé teszi, a fekete kagylónál a dolog nem ilyen egyszerű. A jó és a mérges fekete kagyló *ugyanazon faj*, sőt némely ember még a jótól is csalánkiütést kap. A 80-as években Wilhelmshaven-ben tömegkatasztrófát okozott a mérges fekete kagyló. Triesztben is elég súlyos, koleraszerű tünetekkel járó mérgezési esetek történtek már. Élvezete mindenestre a legnagyobb óvatossággal történjék, úgy frissen, mint konzervek alakjában. *Dr. U. E.*

Drága kárász. A berlini piacon az eleven kárászt 1916. év szeptemberében kilogramonként 5.74—6.20 márkával fizették. (*Fischerei Zeitung*. 1916. Nr. 40.) Ha átszámítjuk koronára 1.40 értékkel, akkor 8.03—8.68 koronát kapunk. Biz ez még háborús árnak is sok egy kissé! Ennél ugyanakkor ugyanazon a piacon süllő se igen volt drágább, mert azt 6.10—6.80 márkáért mérték. Nagyrészt svéd süllő volt. Egyesek gyanúja szerint valósággal orosz süllő, amely Svédországon át került Németországba. Mindenesetre érdekes dolog a mai viszonyok között, ha igaz.

A fenékhorggal való orvhalászat feltűnő esetét írja le *H.* (*Fischerei-Zeitung*. 1916. Nr. 45.) Egy tavat vizsgált s mikor a fenéklúróval dolgozott, hogy a tőfenék talaját megnézte, egy zsinórt húzott a víz felszínére. A zsinór hossza mintegy 20 méter volt és 9 ponty csüggött a rája akasztott horgokon. További keresésnél még 8 ilyen zsinór jelenlétét állapította meg. A zsin-

geken nem volt úszó. A fenékre szúrták le végüket, vagy a nyálába fogott nádhoz kötötték. Kampós faggal könnyű volt a felszínre hozni őket. A víz felszínén egy-egy megtört nádszál jelezte helyüket. A parton egy-egy alig észrevehető kő. A tóban intenzív etették a halakat, azok tehát mesterséges eleséghez voltak szokva. A kis horgokon áztatott kukoricaszem, vagy kis főtt burgonyagolyó volt a csali. A zsinogok felfedezője békében hagyta azokat, ellenben a tőfelügyelő személyzettel lesben állott éjjel. Sikerült is az orvhalászokat elcsipni, mikor már szekérre raktak 206 darab körülbelül $1\frac{1}{2}$ — $\frac{3}{4}$ kg. nagyságú potykát!

Budapesti halpiacz. Talán mivel az ideai karácsony bőjtje vasárnapra esett, de főképpen a középosztály nehéz anyagi helyzete okozta, hogy kereskedőinket az ideai karácsonyi halfogyasztás nem elégítette ki és így reményeikben csalódtak. Még az elég mérsékelt mennyiségű készletek sem fogytak el teljesen. Különösen a kis kereskedők csalódtak a fogyasztás mértékében, ezeknek nagyobb árúkészlete maradt eladatlan, úgy hogy kénytelenek voltak azokat ismét a nagykereskedők rendelkezésére bocsátani.

A fővárosi vásárcsarnokok igazgatósága, a koronázásra való tekintettel, január hó 5-ig való érvénynyel maximálta a halárakat, a minek azonban a forgalomra nem volt semminemű befolyása.

Míg Budapesten bőségben volt a halkészlet, addig egyes vidéki városok, a megbízhatatlan vasúti forgalom miatt, árú nélkül maradtak.

Az ünnepeket megelőző posta és vasúti csomag feladások is lényegesen alatta maradtak a normális évek forgalmának, mivel mindenki félt, hogy a gyorsan romló árút hasznavehetetlen állapotban kapja kézhez.

Nagykereskedőink által az ünnepekre rendelt halból sok árú jött be a normális 8—10 órai szállítási idő helyett, 8—10-ik napra, természetesen félig, vagy teljesen romlott állapotban. Kivéve a különleges halszállító kocsikban szállított élő halakat, ezek a vele utazó gépezet sűrűtő közbenjárása folytán, bár néha kissé késve, de mégis a mostani viszonyoknak megfelelő időn belül érkeznek meg rendeltetési helyökre. Ilyen kocsikban a szállítás Galicziába is lehetséges, a hová most meglehetősen mennyiségű halat szállítanak, a katonaság részére is.

Az Aldunán, különösen Zimony vidékén, elége jó fogások voltak, melyek nagyrésze az ottani környék fogyasztását elégítették ki. Jellemző a mai helyzetre, hogy utóbbi helyen a halnak majdnem fele ára van, mint Budapesten, mely feltűnő jelenséget szintén a mai szállítási viszonyok okozzák.

Tenyésztőink közül a kisebbek árúikon már teljesen túladtak, a nagyobbak készletei is lényegesen apadtak, aminek következtében, különösen ha fagyok állnának be, a mi a folyami halászatot hátráltatná, tartott árak várhatók.

A budapesti piacz halárai nagyban :

Süllő, nagy	12.—	14.—	K
" , közép	10.—	12.—	"
" , apró	8.—	10.—	"
Ponty élő, nagy	5.60—	6.—	"
" " , közép	5.20—	5.40	"
" " , apró	4.80—	5.—	"
" jegelt	4.—	5.—	"
Harcsa, közép élő	7.—	8.—	"
" , jegelt	6.—	7.—	"
Csuka, élő	5.—	7.—	"
" , jegelt	4.—	5.—	"
Czompó	4.80—	5.50	"
Kárász	3.—	4.—	"

Hivatalos árjegyzés Budapest székesfőváros vásárcsarnokaiban és nyílt piaczaiban.

Áringadozások kilogrammonként fillérben.

Az árú neve	1916. december 11—16. között.			1916. december 18—23. között.		
	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczon	Nagyban	A vásárcsarnokokban	A nyílt piaczon
		kicsinyben			kicsinyben	
a) Édesvízi élő hal.						
Ponty, nagy	550—580	600—700	} 500—700	550—600	650—700	} 500—800
" kicsiny	520—540	500—620		500—540	540—650	
Harcsa, nagy	900—1000	1200—1200	} 400—900	900—1200	1100—1300	} 800—1200
" kicsiny	750—800	800—900		750—900	800—1000	
Csuka, nagy	600—700	680—800	} 480—600	600—750	700—1000	} 600—900
" kicsiny	550—580	600—800		550—640	600—700	
Fogassüllő, dunai	—	—	—	—	—	—
Kárász	320—320	360—400	240—420	320—320	400—500	300—420
Czompó	400—600	500—640	560—560	450—600	560—660	—
Márna	—	—	—	—	660—660	—
Pisztráng	—	2000—2000	—	—	2000—2000	—
Kecsege, nagy	—	—	—	—	—	—
" kicsiny	—	—	—	—	—	—
Apró kevert hal	—	—	240—400	—	—	320—320
b) Édesvízi jegelt (nem élő).						
Ponty, nagy	400—500	500—600	} 300—600	400—520	500—600	} 280—600
" kicsiny	360—380	380—460		360—440	380—500	
Harcsa, nagy	—	1000—1500	} 500—800	—	1100—1500	} 500—1000
" kicsiny	—	600—800		—	600—800	
Csuka, nagy	—	580—600	} 360—700	540—540	600—800	} 360—700
" kicsiny	—	360—580		400—500	480—600	
Fogassüllő, dunai	600—800	500—1200	} 800—1200	600—800	900—1400	} 500—1200
" balatoni nagy	—	1200—1400		—	1200—1500	
" " kicsiny	—	900—1100	—	1060—1300	—	—
Keszeg, balatoni	—	—	—	—	—	—
Garda, balatoni	—	—	—	—	—	—
Kárász	240—240	240—360	120—320	240—240	240—400	180—240
Czompó	400—400	400—400	360—400	400—400	400—400	360—400
Márna	—	—	—	—	—	—
Keszeg	—	160—220	100—160	—	220—260	120—320
Pisztráng	—	800—800	—	—	—	—
Kecsege, nagy	—	1200—1400	—	—	1400—1400	—
" kicsiny	—	1100—1100	—	—	1100—1200	—
Tok	—	—	—	—	—	—
Viza	—	—	—	—	—	500—650
Apró, kevert hal	160—160	200—240	120—320	140—140	200—360	120—200
c) Rák.						
Folyami rák, nagy 1 darab	—	—	—	—	—	—
" " kicsiny 1 "	—	—	—	—	—	—

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

W. J. Budapest. A beküldött do'got alkalmyszerűen felhasználhatjuk. Szívesebben vennénk azonban valósággal megtörtént

horgászélményeket, ha mindjárt kevésbé érdekesek lennének is. A hazai halászati viszonyok megismerése szempontjából minden adat becses nekünk.

Tógazdaságok figyelmébe!

Veszek **több ezer métermázsa** élő pontyot, czompót, kárászt stb.

ZIMMER FERENCZ halászmester, cs. és kir. udvari szállító **BUDAPEST**, Központi vásárcsarnok. Telefon: 61—24.

A SÁRDI TÓGAZDASÁG

Levélczím: Tógazdaság Sárd.

Sürgönyczím: Tógazdaság Kiskorpád.

Vasutállomás: Kiskorpád.

Őszi és tavaszi szállításra elad 1—2—3-nyaras javított wittingaui pontyot és anyapontyot, bajorországi aischgründli 1—3-nyaras és anyapontyot, japánpontyot (higoi), aranyorfát, naphalat, amerikai törpeharcsát, 1—4-nyaras tavi czompót, fogassüllőt, megtermékenyített fogassüllőikrát és minden egyéb tenyészhalat.

A tógazdaság kizárólag csak tenyészhalat termel.

Árjegyzékkel szolgál a Tógazdasági Intézőség Sárd és dr. Hirsch Alfréd Budapest, Klotild-palota.